

Kjak

Jan Christiansen
býráðslimur í Tórshavnar
Kommunu

Kommunu- saman- legging- vegleiðandi fólkatkvøða

Nú skulu fólk í øllum Føroyum á vegleiðandi fólkatkvøðu, har vit skulu siga okkara mein- ing, um kommunan vit búgva í, skal leggjast saman við øðrum komm- unum.

Verandi kommunur eru ov smáar til at um- sita størri mál, og tí skulu kommunurnar leggjast saman, so eindirnar verða færri og størri.

Eisini vit í Tórshavnar Kommunu skulu á val. Vit skulu taka støðu til, um Vestmanna- og Kvívíkar kommuna skulu leggjast saman við okkum. Tórshavnar Kommuna er so nógv, nógv tann størsta kommunan í landinum, so neyvan skulu Vest- manna og Kvívík leggj- ast saman við Tórs- havnar Kommunu, tí Høvuðsstaðurin má gerast størri. Heldur er tað fyri at gera Vest- manna og Kvívík til eina størri eind.

Vágoyggin saman við Vestmanna og Kvívík

Men hví gera fólkari- astu kommununa í landinum enn størri, tá aðrar kommunur fram- haldandi verða so nógv, nógv smærri. Meira náttúrligt vildi verið at lagt Vágoyinna saman við Vestmanna og Kvívík, tí so vildu vit fingið eina kommunu, ið var eins fólkari- k, sum nógv ar- aðrar kommunur.

Í rundum tølum vil ein kommuna, har

Norðoyggjarnar eru ein kommuna, telja 5.000 fólk, Eysturoyggin 10.000, Norðstreymoy og norðureysturoy 5.000, Suðuroyggin 5.000, Tórs- havn 20.000, Vágoyggin, Vestmanna og Kvívík 5.000, ímeðan Sandoyg- gin verður minsta komm- unan við bert 1.300 fól- kum.

Skilagott er at hava færri og størri kommu- nalar eindir, men at Tórshavnar Kommuna skal leggjast saman við Vestmanna- og Kvívíkar kommunu dugi eg ikki at síggja nakað skilagott í. Heldur áttu landsins myndugleikar roynt at fingið javnað fólkatalið í smærru kommununum, so bert Sandoyggin kom at hava serstøðu í fram- tíðar Føroyum, hvat kommunum viðvíkur.

Finnleif Guttesen
Suðuroy

Fólkaatkvøðan um kommunusamanlegging

Er ein spottan av veljaranum; og orðatakið sigur: hann ið spottar annan, spottast sjálv- ur.

Aftur nú vísa lógtings- politikarar, samgongan, at tey ikki vilja taka ábyrgd; og tey hava ikki so frægt av ryggi, at tey tora at leggja komm- unurnar saman við lóg.

Undanførslan er; at fólkið skal tala. Størri spottan kunnu tey ikki koma við, tí, hvat er farið fram teir seinast mánaðirnar, har fólkið ikki hevur fingið høvi til at tala?

Í Suðuroy hevur tað verið ein meiriluti flestu staðni fyri kommunusamanlegging, men kommunupolitikararnir

her hava ikki hugin, viljan ella dugnaskap til at samstarva, so at ein samanlegging kann fáa undirtøku, og hetta fer ein fólkaatkvøða ikki at broyta.

Einasta loysn fyri Suðuroy, er at leggja hana saman við lóg og fáa útbrendar politik- arar, ið fyri ein stóran part

bert sita fyri fundarpening og av eiti, útskiftar við nýggjum kreftum, ið hava viljan til at síggja út um bøgarðarnar.

Mín áheitan á veljaran er, far á val og legg ein blankan seðil í atkvøðukassan.

Björt Samuelson
framsøgukvinna í arbeiðsmarknaðarmálum
Tjóðveldi

Ongan fløva til tey arbeiðsleysu

Aftaná at hava tryggja sær sjálvum fleiri túsund krónur um mánaðin í skattalætta, skal enn ein útsettur bólkur skerjast. Hesaferð tey ar- beiðsleysu, har hægsta út- gjaldið nú minkar við 2500 kr um mánaðin, ella 12,5%, sum er eitt øðiligt høggi í einum.

Kontrastin er ógvuslig. Og enn einaferð hongur spurn- ingurin tungur yvir ting- salinum: Hvat er samgongan í ferð við at gera við sterka samhaldsfasta samfelagið?

Partarnir á arbeiðsmarkn- aðinum, sum umsita ALS, noyðast skilligt at mæla til broytingar, soleiðis, at kassin ikki tømist uppá fá ár. Tað er teirra uppgáva og skylda. Men, landsstýrismaðurin kundi valt heilt aðra loysn – var vilji til tess millum tey, sum í lötuni ráða.

Henda samgongan hevur skaffa sær eina risa eyka- inntøku, soleiðis at lands- kassin í lötuni fær dupultan pensjónsskatt bæði frá inn- gjaldi og útgjaldi. Samgongan kundi valt at brúkt ein lítlan part av hesum nýinntøkum til at styrkt ALS, og binda fyri fráflyting, við at varðveita eina góða arbeiðsloysisstuð- ulsskipan.

Árliga hámarkið fyri inn- gjaldi kundi verið tikið av, soleiðis at eisini tær høgu

lønirnar skuldu goldið 1,25 % av allari sínari inntøku, eins og hini gera. Tað er munandi

nakrar hundrakrónuseðlar minni í skattalætta, fyri at bøta um viðurskiptini hjá

Okkara størsta avbjóðing er vaksandi fráflyting, og tað eru fólk í besta arbeiðs- føra aldri, sum flyta. Tá útgjaldið úr ALS á vári 2009 varð hækkað, var ein høvuðsgrundgeving júst, at byrgja fyri fráflyting

lættari at gjalda 1,25% av einari góðari løn, enn av einari lágari løn, har hvør króna er neyðug fyri at fáa endarnar at røkka saman.

Eisini hevði borið til at ásett eitt tíðaravmarkað samhaldsfestisgjald, har inngjaldið fyri hægstu inn- tøkurnar hækkaði í eitt av- markað tíðarskeið – til dømis eitt ár í senn. Hetta hevði verið ein skilagóður máti at útjavna nakað í tí óvanliga stóra lættanum, tær hægstu inntøkurnar hava fingið.

Flestu føroyingar við góð- ari inntøku munnu ivaleyst halda tað vera í lagið, at fáa

teimum, sum eru meinast rakt av búskaparkreppuni.

Fráflyting má frybyrgjast

Okkara størsta avbjóðing er vaksandi fráflyting, og tað eru fólk í besta arbeiðsføra aldri, sum flyta. Tá útgjaldið úr ALS á vári 2009 varð hækkað, var ein høvuðs- grundgeving júst, at byrgja fyri fráflyting. Tá varð sagt:

“Vónandi merkir hetta, at tann burturflyting av arbeiðs- meg, sum vit upplivdu í byrjanini av 1990’-unum, ikki fer at endurtaka seg á sama hátt, og at húsarhaldsnýtslan

heldur ikki minkar so nógv, sum hon annars hevði gjørt, um ein kreppa tók seg upp.” ... “Í eini kreppu fer styrkurin frá Arbeiðsloysisskipanini vónandi at virka sum ein stabiliserandi faktorur, og harnæst tryggjar hann, at arbeiðsmegi er til taks, tá búskaparstøðan batnar aft- ur.”

Men, nú, tá útgjaldið skal lækkast heilt munandi, verður ikki eitt orð grett um at byrgja fyri fráflyting, sum í lötuni veksur órógvandi.

Samhaldsfesti góð forrætning

Tað, at ein partur av borgar- unum fær ov lítila keypiorku, rakar ikki bara tey, tað rakar alt samfelagið. Tað ger tað dýrari fyri tað almenna, tað skapar minni virksemi, og færri inntøkur hjá vinnuni.

Gerst keypiorkan ov lítill hjá fólki, sum hava verið von við eina hampiliga inntøku, og verður ov torført at fáa gerandisdagurin at hanga saman figgjarliga, so fáa tey sjálvandi hug at flyta til støð, har tað er biligari at liva og størri útboð av arbeiði. Í verandi støðu er tað tí eitt sera vánaligt hugskot at minka útgjaldið úr ALS.